

«Двуглавый орел», де намагався довести існування практики ритуальних убивств у талмудичному юдействі, викривав рос. суспільство за відступництво від Церкви, звинувачував держ. посадовців і поліцію у зрадництві. Ухвалою Св. Синоду від 07-09.12.1913 був звільнений з посади настоятеля.

У 1914-17 обіймав посаду секретаря архієпископа Сімферопольського і Таврійського Димитрія (див. *Антоній (Абашидзе)*); очолював Таврійський губернський і Сімферопольський міськ. відділи «Союза». Був делегатом, почесним членом і головою нац. секції Всерос. монархічної наради уповноважених правих організацій у Нижньому Новгороді (26-29.11.1915). У 1916 - член правління Таврійського відділу православно-консервативної громадсько-політ. організації чорносотенного спрямування «Русское собрание». Поширені у літ-рі відомості про перебування А. на посаді ректора Таврійської ДС документально не підтверджено.

05.03.1917, невдовзі після зречення імператора Миколаєм II престолу, виголосив у Сімферопольському Олександро-Невському кафедральному соборі монархічну проповідь, що змусило архієпископа Димитрія звернутися до Св. Синоду з клопотанням про його переведення до ін. епархії. Подальша доля А. невідома.

Осн. тв.: Жизнеописание иеросхимонаха Николая, духовника Киево-Печерской Успенской лавры. - К., 1900. - 127 с.; Открытое письмо председателю Главного совета Союза русского народа А. И. Дубровину. - К., 1907. - 24 с.; Историческое торжество [Открытие памятника Кочубею и Искре по поводу 200-летия со дня их казни]. - К., 1911. - 8 с.; Памяти Кочубея и Искры, героев объединения Руси православной, Московской и Киевской. Венок к памятнику им по поводу 200-летия со дня их мученической кончины. - К., 1911. - 28 с.; Св. равноапостольный кн. Владимир. Исторический очерк. - Симферополь, 1915. - 17 с.

Арх.: ДАКО. - Ф. 10. - Оп. 1. - Спр. 138, 317, 334; ІР НБУВ. - Ф. 175. - № 1414; ЦДІАУК. - Ф. 127. - Оп. 790. - Спр. 172; Ф. 174. - Оп. 4. - Спр. 209; Ф. 711. - Оп. 1. - Спр. 8429, 8242.

Опубл. дж.: Определение Св. Синода // ЦВед. - 1896. - № 41. - С. 375; 1898. - № 7. - С. 31; 1899. - № 7. - С. 40; 1902. - № 12. - С. 64; 1912. - № 20. - С. 216; 1913. - № 51-52. - С. 565; Возведение в сан архимандрита //

Нижегородские Ев. - 1902. - № 15. - Ч. офиц. - С. 476; *Драницын Н. Н.* Нижегородская епархия на 1904 г. - Нижний Новгород, 1904. - С. 139, 144; Именной список ректорам и инспекторам духовных академий и семинарий, преподавателям духовных училищ и их помощникам, монашествующим преподавателям духовных семинарий и училищ и священнослужителям при наших заграничных церквях на 1905 год. - СПб., 1905. - С. 141; Костромской календарь на 1907 г. - Кострома, 1907. - С. 2; Памятная книжка Таврической губернии на 1915 г. - Симферополь, 1914. - С. 35; Памятная книжка Таврической губернии на 1916 г. - Симферополь, 1915. - С. 33; Памятная книжка Таврической губернии на 1917 г. - Симферополь, 1916. - С. 36; Русское духовенство и свержение монархии в 1917 году (Материалы и архивные документы по истории Русской Православной Церкви) / сост., авт. предисл. и коммент. М. А. Бабкин. - М., 2006. - С. 229.

Літ.: Кальченко Т. В. Адриан (в миру Демидович Александр Андреевич) // Черная сотня. Историческая энциклопедия 1900-17. - М., 2008. - С. 18-19; *Даниленко В. П.* Союз русского народа. Антисемитское движение в Украине. 1905-17 гг. // Религія в Україні. - 08.04.2011. - Режим доступу: <http://www.religion.in.ua/main/history/9332-soyuz-russkogo-naroda-antisemitskoe-dvizhenie-v-ukraine-1905-1917.html>. - Назва з екрана.

С. Л. Кузьміна

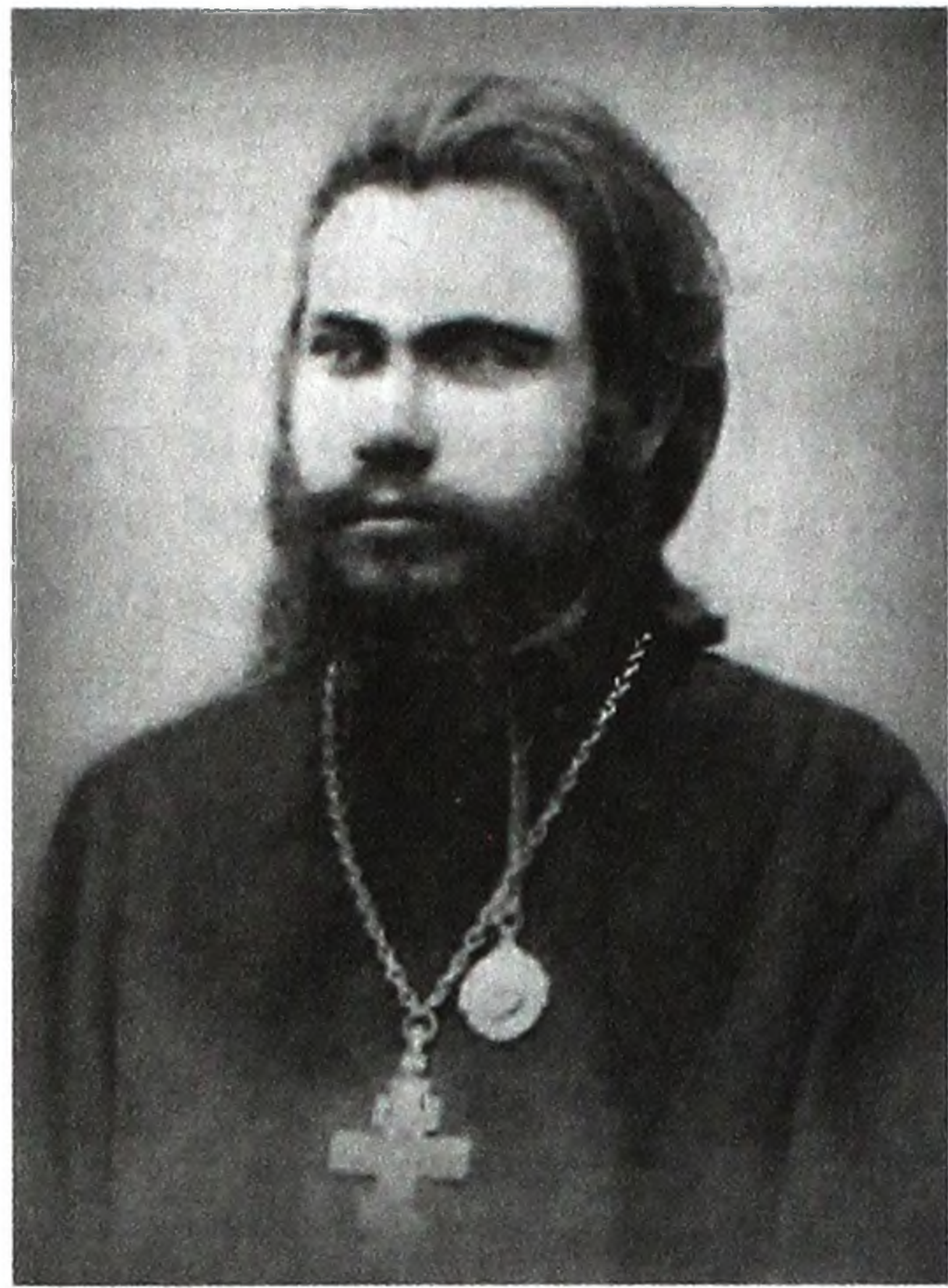
АЛАБОВСЬКИЙ Михайло Петрович [рос. Алабовский Михаил Петрович] (09[21].01.1874-21.12.1937), священномученик, протоієрей, випускник КДА - священнослужитель РПЦ, церк. педагог, громадський діяч, духовний письменник.

Нар. у с. Саюкино Тамбовського пов. і губ. (нині - Рассказовського р-ну Тамбовської обл. РФ) у сім'ї псаломщика. Після закінчення 1-го Тамбовського ДУ (1883-87) і Тамбов. ДС (1887-93) навчався у КДА (1893-97), де здобув ступ. канд. богослов'я (рішення академ. Ради від 12.06.1897 затверджено митрополитом Київським і Галицьким *Йоаникієм (Рудневим)* 30.06.1897). Рукопис канд. твору «Благотворно-преобразующее воздействие христианской религии на людей как факт, доказывающий ее божественное происхождение», визнаного Радою КДА на підставі рецензій проф. В. М. Малініна і доц. Ф. С. Орнатського «очень хорошим», зберігається у ІР НБУВ.

Ще у студентські роки долучився до діяльності створеного у 1893 київ. Тов-ва поширення релігійно-моральної просвіти у душі Правосл. Церкви (з 1897 – Київ. релігійно-просвітницьке тов-во), знайшовши духовну підтримку в особі настоятеля Свято-Федорівського храму на Лук'янівці протоієрея Костянтина *Терлецького*, який з 1896 опікувався, від імені тов-ва, зведенням Свято-Макаріївської церкви в одному з найбільш бідних районів Києва – Юрковиці. Після закінчення КДА з 01.01.1898 обійняв посаду вчителя відкритої при ще не добудованій Макаріївській церкві Миколаєво-Олександринської (Юрковицької) 1-класної церковнопарафіяльної школи. Поряд із викладанням проводив систематичні релігійно-просвітницькі читання, слухачами яких були місцеві мешканці – незаможні ремісники та члени їхніх родин. Одночасно служив законовчителем Київ. чол. 3-класної торгової школи ім. М. А. Терещенка (01.09.1898–01.09.1909).

10.03.1899 був рукопокладений у сан ієрея; призначений настоятелем новозбудованої Свято-Макаріївської церкви та завідувачем і законовчителем її церковнопарафіяльної школи. Створив та очолив Свято-Макаріївське парафіяльне братство (01.01.1902), при якому 02.06.1902 відкрив денний «притулок» для дошкільнят (дитячий садок).

11.09.1907 перейшов на службу до Києво-Фундуклеївської жін. гімназії, де обіймав посади законовчителя та настоятеля гімназичного храму в ім'я Св. Марії Магдалини. Брав активну участь у підготовці та проведенні урочистостей з нагоди 50-річчя гімназії. Був членом Ради Київ. жін. уч-ща духовного відомства (1909–14) та Київ. повітового попечительства дитячих притулків (з 1910). Входив до складу оргкомітету З'їзду законовчителів світських середніх навч. закладів у Києві (13–15.10.1913); очолював роботу одної з його секцій. Упродовж багатьох років залишався активним учасником Київ. релігійно-просвітницького тов-ва та членом його Ради (1903–13).

Михайло
Алабовський

У 1909–14 опублікував низку брошур з актуальних питань церк. життя, проблем духовної освіти та релігійно-морального виховання; упорядкував кілька навч. посібників із вивчення Св. Письма для середніх навч. закладів.

У 1915–17 обіймав посаду законовчителя Миколаївського військ. (піхотного) уч-ща (створене 06.07.1914 як 2-ге Київ. військ. уч-ще; перейменоване на Миколаївське 15.10.1914) та настоятеля училищного Олександринського храму. Ухвалою Св. Синоду від 28–29.07.1915 був піднесений до сану протоієрея.

З 1905 долучився до правомонархічного руху. Був членом православно-консервативної громадсько-політ. організації «Русское собрание» (з 1911 входив до ради її київ. осередку). У жовтні 1906 брав участь у роботі 3-го Всерос. з'їзду руських людей у Києві. З 1908 обраний до складу ради Київ. губернського відділу «Союза русского народа»; систематично виступав із доповідями на його загальних зборах. З 1910 головував у комісії відділу з організації релігійно-моральних читань, які проводилися в «народній чайной» Півд.-Зах. Тов-ва тверезості (Сінна, нині – Львів., площа у Києві) у недільні та святкові дні. У 1911 був обраний

товаришем голови київ. губернського осередку «Союза»; у 1912 – його очільником. Брав участь в організації і роботі 1-го з'їзду представників міськ. і сільс. відділів «Союза» у Київ. губ. (29–31.03.1912; товариш голови). На Нараді уповноважених правих організацій у Петрограді (21–23.11.1915) увійшов до складу «Совета монархических съездов» (керівного колегіального органу, створеного з метою координації та консолідації осередків рос. монархічного руху). У 1916 очолив правління дитячого притулку ім. Св. кн. Ольги, створеного з ініціативи Київ. губернського відділу «Союза» на пошану пам'яті П. А. Столипіна.

У революц. і післяреволюц. роки залишався у Києві. Після розформування Миколаївського військ. уч-ща (у листопаді 1917) тимчасово служив у Старокиїв. Свято-Вознесенській церкві. У 1919–20 повернувся на посаду настоятеля Олександринської церкви, перетвореної з домової на парафіяльну. За даними, поширеними в літ-рі, у рад. час продовжував священницьке служіння у Хрестовоздвиженській церкві на Чоколівці (до грудня 1935). Після її закриття обіймав посаду священника Свято-Троїцької церкви у с-щі Ірпінь побл. Києва (нині – місто обласного значення у Київ. обл.).

Репресований у рамках кампанії з ліквідації «антисоветской фашистской организации церковников-тихоновцев» восени 1937. Заарештований співробітниками Київ. райвідділу НКВС УРСР не пізніше 19.10.1937 (дата оформлення анкети заарештованого, протоколів його допиту та допиту свідків), хоча постанову про арешт і протокол обшуку датовано 26.11.1937. Під час т. зв. слідства утримувався під вартою у Лук'янівській тюрмі м. Києва. Був обвинувачений у тому, що «является попом, который под видом отправления религиозных обрядов занимается контрреволюционной работой»; «систематически ведет агитацию против колхозов»; «в связи с выборами в Верховный Совет... вместе с контрреволюционными ку-

лацкими элементами принимал меры к выдвижению кандидатов в Верховный Совет из числа антисоветских лиц»; «неоднократно в оскорбительной форме выражался против руководителей партии и Советского правительства». Винним себе не визнав.

Рішенням Особливої Трійки при Київ. обл. управлінні НКВС УРСР від 08.12.1937 засуджений за статтею 54-10 КК УРСР до вищої міри покарання. Розстріляний.

Канонізований Архієрейським Собором РПЦЗ у 1981 як священномученик (у списку прославлених прізвище «Олабовский» і рік смерті 1920 вказано неправильно). День пам'яті – у Соборі новомучеників і сповідників Російських (остання неділя січня за ст. ст.).

Реабілітований ухвалою прокуратури Київ. обл. від 30.03.1989.

Осн. тв.: Православный русский деятель. Настоятель Киево-Лукьяновской Св. Феодора церкви священник Константин Петрович Терлецкий. (11 апр. 1905 г.). – К., 1906. – 44 с.; *Никольский П. В., Алабовский М. П.* Великий пастырь русского народа. (Блаженной памяти о. Иоанна Ильича Сергиева-Кронштадтского). – К., 1909. – [2], 32 с.; Никита Петрович Гиляров-Платонов. – К., 1909. – 18 с.; Церковно-приходская школа и всеобщее обучение. – К., 1909. – [2], 40 с.; Благотворительный съезд в С.-Петербурге и отклик на него из Киева. – К., 1910. – 11 с.; Что губит нашу жизнь вернее холеры? (О пьянстве). – К., 1910. – 24 с.; Юбилейный сб. Киево-Фундуклеевской женской гимназии. 1860–1910 г. – К., 1910. – 50 с.; Участие офицеров в религиозно-нравственном воспитании солдата. – Х., 1911. – 29 с.; Христианская ревность по вере и веротерпимость. – К., 1911. – 8 с.; Чтения по изъяснению Св. Евангелия : Для воспитанниц VIII класса Киевской Фундуклеевской женской гимназии. – К., 1911. – [2], 183 с.; Значение православной церкви в деле устройства государственной и общественной жизни. – К., 1912. – 32 с.; «Не нам, не нам, а имени твоему». (К столетию Отечественной войны). – К., 1913. – [2], 23 с.; Изъяснение избранных мест Св. Евангелия с предварительными сведениями о Библии. Для VII и VIII классов средних учеб. заведений. – К., 1914. – [4], IV, 316, [2] с.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 175. – № 1115; Ф. 304. – № 1474; ЦДАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 8565; Оп. 3. – Спр. 2385, 2392; ЦДАГОУ. – Ф. 263. – Оп. 1. – Спр. 58560.

Опубл. дж.: Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1896–1897 учебный год. – К., 1897. – С. 154–156, 295–296, 299–301; Отчет о деятельности Киевского общества распространения религиозно-нравственного просвещения в духе Пра-

вославной Церкви за 1898 год // КЕВ. – 1899. – № 5. – Ч. неофиц. – С. 198; Епархиальные известия // КЕВ. – 1899. – № 10. – Ч. офиц. – С. 157; 1907. – № 37. – Ч. офиц. – С. 546; Отчет о деятельности Киевского губернского отдела Союза русского народа за 1910 г. // Мирный труд. – 1912. – № 1. – С. 217–221; Отчет о деятельности Киевского губернского отдела Союза русского народа за 1911 г. // Там само. – 1913. – № 3. – С. 188–202; Алабовский М., свящ. Отчет о деятельности комиссии по устройству религиозно-нравственных народных чтений при Киевском губернском отделе Союза русского народа за 1910 г. // Там само. – С. 202–204; Определения Святейшего Синода // ЦВед. – 1915. – № 34. – С. 427; Доповідна записка наркома внутрішніх справ УРСР І. Леплевського про антирадянську діяльність церковників та сектантів на Україні. [27 листопада 1937 р.] / публ. О. Г. Бажана // Сумський історико-архівний журнал. – 2010. – № ХХІ. – С. 140–141; Список Новомучеников и Исповедников Российских (утвержден Архиерейским Собором РПЦЗ в 1981 г.). – Режим доступа: <http://sinod.ruschurchabroad.org/Arh%20Sobor%201981%20spisok%20novomuchenikov.htm>. – Назва з екрана.

Літ.: Соколовський О. К. Церква Христова, 1920–40 : переслідування християн в СРСР. – К., 1999. – С. 3; Кальченко Т. В. «Земли Тамбовския похвало». Священномученик протоиерей Михаил Петрович Алабовский // Воинство Святого Георгия. Жизнеописания русских монархистов начала XX века. – СПб., 2006. – С. 198–216; Він же. Алабовский, о. Михаил Петрович // Черная сотня. Историческая энциклопедия 1900–1917. – М., 2008. – С. 20–23; Він же. Киево-Юрковецкая Макариевская церковь. Вехи истории на рубеже эпох. – К., 2010. – С. 121–168.

М. Л. Ткачук

АЛЕКСІЙ (ГОТОВЦЕВ Олександр Дмитрович) [рос. Алексей (Готовцев Александр Дмитриевич)] (23.01[04.02].1891–1936), єпископ РПЦ, випускник КДА – церк. діяч.

Нар. у сім'ї священника Донської єпархії (Обл. Війська Донського). Після закінчення Усть-Медведицького ДУ (1902–06) та Донської ДС (1906–12) навчався у КДА (1912–16). У грудні 1914 – січні 1915 відвідував заняття на 2-місячних санітарних курсах при Пед. музеї цесаревича Олексія. Наприкінці академ. навчання прийняв чернечий постриг і був рукопокладений у сан ієродиякона (1916). Закінчив КДА зі ступ. канд. богослов'я, отримавши право на здобуття ступ. магістра на підставі захисту друкованої дис., без додаткових іспитів (ухвала Ради

Алексій
(Готовцев)

КДА від 01.04.1916). Канд. твір Г. «Славяно-русский Пролог и его гомилетическое значение», оцінений на підставі відгуку проф. архімандрита Тихона (Ляценка) найвищим балом, ухвалою Ради КДА від 23.11.1916 був відзначений премією ім. митрополита Йосифа (Семашка) (надавали випускникам духовних академій за найкращі канд. твори).

Влітку 1916 піднесений до сану ієромонаха. З 16.08.1916 до 16.08.1917 перебував у КДА у статусі професорського стипендіата. Спеціалізувався з пастирського богослов'я, аскетички та гомілетички під керівництвом проф. архімандрита Тихона (Ляценка).

Після закінчення терміну стипендіатства служив у КПЛ; був її благочинним та членом Духовного Собору. Разом із ченцем КПЛ Віталієм (Шкурком) уклав перше «житіє» відомого київ. ченця-подвижника преподобного Олексія (Шепелева), надруковане в ж-лі «Свет Печерский» у 1918. У 1920 піднесений до сану архімандрита і призначений намісником Києво-Братського Богоявленського монастиря.

08.05.1921 висвячений на єпископа Звенигородського, вікарія Київ. єпархії. З того